

KURYER LITEWSKI

w Wilnie we Srodę dnia 10 Czerwca v. s. 1825 roku.

KRÓLESTWO POLSKIE.

Ostatnia data gazet warszawskich jest dnia 17 czerwca.

ZAMKNIĘCIE SEYMU KRÓLESTWA POLSKIEGO.

Zamknięcie Seymu Królestwa Polskiego, jak już o tém w poprzedniej Gazecie donieśliśmy, nastąpiło dnia 13 b. m. i odbyło się w porządku programmatem przepisany.

Po zgromadzeniu się Członków obu Izb w miejscach posiedzeń, za odebraniem rozkazu NAYJAŚNIEYSZEGO PANA, JW. Ordynat Hr. Zamoyski, Prezes Senatu, wezwawszy Członków Senatu do zajęcia miejsca właściwych, wyznaczył Deputacyą złożoną z JW. Wojewody Wincentego Hr. Krasieńskiego, tudzież JW. Kasztelana Hr. Tarnowskiego, dla zaproszenia Izby Poselskiej do połączenia się z Senatem.

Po dopełnieniu takowego zaproszenia, Izba Poselska, mając na czele Marszałka przeszła do Senatu i zajęła wskazane jej miejsca z obu stron Izby.

Niezwłocznie przystąpiono do wyznaczenia Deputacyi, któraby miała zaszczyt doniesienia NAYJAŚNIEYSZEMU PANU, że obie Izby połączone oczekują na drogą chwilę Jego przybycia. Dla tej czynności wyznaczył JW. Prezes Senatu JW. X. Burzyńskiego, Biskupa dycezyi Sandomirskiej, tudzież JW. Kasztelanów Kochanowskiego i Ale-

xandrowicza. Zgrona Izby Poselskiej JW. Marszałek upraszał J. C. M. Wielkiego Xięcia Konstantego, wezwał niemniej JW. Franciszka Sołtyka i Raczyńskiego, którzy udali się na pokoje Królewskie.

Przybył NAYJAŚNIEYSZY PAN, do Senatu, otoczony Radą Stanu, Dworem i orszakiem, przyjęty u drzwi Sali przez JW. Prezesa Senatu i Sekretarza, a stanawszy u Tronu raczył przysłuchiwać się poniżej umieszczonym przemowom JW. Prezesa Senatu, tudzież JW. Marszałka Izby Poselskiej, zdającym sprawę z czynności obu Izb i przyjętych projektów.

Następnie za rozkazem NAYJAŚNIEYSZEGO PANA, JW. Minister Stanu Walenty Sobolewski odczytał sankcyą projektów do praw na Seymie przyjętych. Poczém NAYJAŚNIEYSZY PAN miał mowę w języku Francuzkim, którą JW. Stefan Hr. Grabowski, Zastępca Ministra Sekretarza Stanu odczytał po Polsku.

Tu JW. Minister Spraw Wewnętrznych i Policji ogłosił, że z rozkazu NAYJAŚNIEYSZEGO PANA Seym został zamkniętym.

Oddalił się Monarcha do Swoich pokojów, a Senat, Posłowie i Deputowani udali się do Kościoła Metropolitalnego S. Jana, dla podziękowania Przedwiecznemu za szczęśliwie ukończone obrady.

DISCOURS

Prononcé par

SAMAJESTÉ L'EMPEREUR et ROI,

à la Séance des Deux Chambres

Réunies, à la C^odture de la Diète.

Le 13 Juin 1825.

Représentans du Royaume de Pologne!

Votre troisieme Session offre des résultats dont

Je ne saurois assez vous féliciter. Vous avez délibéré avec calme et sagesse, rempli l'attente de Votre patrie et justifié Ma confiance.

La religion a reçu de Vous un légitime et judicieux hommage. Ses droits ont été conciliés avec les institutions et les formes dont l'intérêt public réclamait le maintien, et le 1er livre de Votre nouveau Code Civil a posé les bases d'un Système de législation approprié à l'état, aux besoins et aux moeurs de la société qu'il doit régir. Vos réunions futures achèveront cet important travail.

Dans les lois sur les hypothèques et dans plusieurs parties de Votre Code pénal, l'expérience avoit signalé quelques inconvéniens. Vous les avez fait disparaître.

Vos longs malheurs avoient obéré de dettes les propriétés foncières. Vrai soutien de l'Etat, elles appelloient un indispensable soulagement. Vous avez senti la nécessité de venir à leur secours. Les obstacles qui pourroient entraver le développement de la loi sur l'association territoriale, seront écartés; et à la faveur de son influence, de l'active sollicitude qui en dirigera l'exécution, de l'assistance particulière que le Gouvernement a garantie pour les cas où les bienfaits de la loi elle-même, se trouveroient encore insuffisans, Vous verrez, j' aime à le

M O W A

Nayjaśnieyszego.
CESARZA i KRÓLA,

Miana przy zamknięciu Seymu Królestwa
Polskiego dnia 13 czerwca 1825 w Warszawie.

Reprezentanci Królestwa Polskiego!

Trzecie Wasze zgromadzenie przyniosło skutki, których Wam dość powinnować nie potrafię. Naradzaliście się spokojnie i z rozwagą, spełniliście oczekiwania Oyczyzny Waszey i usprawiedliwiliście Moje zaufanie.

Religia otrzymała od Was hołd sprawiedliwy i rozsądny. Jej prawa pogodzone zostały z Ustawami i z formami, których utrzymania dobro publiczne wymagało, a pierwsza Xięga nowego Waszego Kodexu, założyła podstawę systematu prawodawczego, zastosowanego do stanu, potrzeb i obyczajów towarzystwa, którym ma rządzić. Przyszłe Wasze zgromadzenia dokończą tey ważney pracy.

Doświadczenie wskazywało niektóre niedogodności w prawie o hypotekach, i w niektórych częściach Kodexu karzącego. Te usunęliście.

Długie nieszczęścia Wasze obciążły długami własności gruntowe. Własności te, istotną kraju podporę stanowiące, o konieczną ulgę wołały. Uczuliście potrzebę przyścia im w pomoc. Usunięte będą zawady, któreby tamować mogły rozwinięcie prawa o stowarzyszeniu ziemskim; a za wpływem prawa tego, za usilnem i troskliwym wykonywaniem jego kierowaniem, skutkiem w reszcie szczególnej pomocy, jaką Rząd zaręczył na przypadek, jeśliby dobrodzieystwa samego prawa okazały się jeszcze niedostatecznymi; pochlebiam Sobie;

croire, s'effacer les dernières traces de Vos infortunes.

Je Me suis empressé d'accueillir tous les amendemens que Vous m'avez proposés. De Votre côté, Vous avez adopté tous les projets de loi, que J'ai fait soumettre à Vos discussions. Cet échange de vœux et de lumières, ce mutuel accord, unques moyens d'affermir les institutions dont Vous jouissez, en sont à la fois le vrai but et le plus essentiel avantage.

Pour cimenter une aussi heureuse union, pour entretenir les communications dont elle est le fruit, dans l'intervalle qui s'écoulera jusqu'à la prochaine Diète; un Comité tiré de Votre sein, continuera de prendre part à la confection des projets de lois.

Vous M'avez présenté diverses demandes. Je les prendrai toutes en mûre consideration, et Vous connoîtrez les motifs de Mes décisions à leur égard. Il y sera fait droit autant que les circonstances pourront le permettre.

Représentans du Royaume de Pologne! Je Vous quitte avec regret, mais aussi avec la satisfaction de Vous avoir vû coopérer à Votre bonheur selon Vos intérêts et Mes vœux. Partagez ce sentiment, répandez-le parmi Vos concitoyens, et croyez que Je saurai reconnoître la confiance, dont les témoignages ont marqué Votre réunion actuelle. Ils ne seront pas perdus. J'en conserve une impression profonde, qui s'unira toujours au désir de Vous prouver combien est sincère l'affection que Je Vous porte, et combien Votre conduite aura d'influence sur Votre avenir.

M O W A.

JW. Hrabi Ordynata Zamoyskiego, Prezesa Senatu, na ostatniej Sessyi Seymowej Izb połączonych, miana dnia 13 Czerwca 1825 roku.

*Najjaśniejszy Królu
Panie Nasz Miłościwy.*

Szanowny Senacie.

Prześwietna Izbo Poselska!

Nadeszła chwila, w której, zdając sprawę z czynności Seymu, cieszyć się jeszcze Nam godzi, Miłościwy Królu, przytomnością Twoją w Stolicy Królestwa. Zazdrościć nam będą liczne Narody, pod Twojem berłem zostające, tych dni, które sprawom naszego kraju raczyłeś łaskawie, Najjaśniejszy Panie, poświęcić.

Odnaczać się będzie Seym terazniejszy ważnością przyjętych projektów do praw.

Xięga I. Kodexu Cywilnego, znaczne ulepszenia i zastosowania do kraju doznała, czy to pod względem, iż usunięte zostały sprzeczności praw cywilnych z zasadami religii; czyli pod względem ulepszenia opisów opieki, do potrzeb najniższych klas zastosowanej, i wielu innych pożytecznych przepisów. Takowe zmiany jednomyślnością w Senacie uchwalone zostały.

Przyjęty projekt do prawa przez Izbę Poselską, udoskonalający przepisy hipoteki co do uprzywilejowanych i osobistych wierzycieli, różnicę między niemi doskonale określa; nie mały wpływ mieć będzie na pewniejszy oparcie kredytu, również jednomyślnością przez Senat przyjęty został.

Projekt do prawa względem systematu kredytowego, przez Izbę Poselską przyjęty, uzyskał znaczną większość w Senacie. Życzyc i spodziewać się należy, iż w gwałtowney potrzebie, zadłużonym właścicielom, również jako i wierzycielom, niemożącym własności swojej odzyskać, w pomoc przybędzie.

Ważna zmiana artykułu 530 Xięgi II. Kodexu Cywilnego, zachowująca świętość pierwotnych umów, co do czynszowników, przyjęta przez Izbę Poselską, uzyskała jednomyślność Senatowi. Wnosi się godzi, iż powiększy liczbę klasy tak pożyteczney w kraju, wynoszących się rolników do

iż ostatnie ślady klęsk waszych zatartemi uyrzycie.

Pospieszylem z przyjęciem wszelkich zmian, jakie Mi przełożyliście. Z waszey strony przyjęliście wszystkie projekta do praw, które wnieść pod narady wasze rozkazałem. Ta zamiana życzeń i światła, ta wzajemna zgodność, są jedynemi środkami umocnienia ustaw, których używacie; są też zarazem prawdziwym onych celem i najistotniejszą korzyścią.

Dla utwierdzenia tak szczęśliwey jedności, dla utrzymania nadal wzajemnego znoszenia się, którego ona jest owocem, wyznaczona z grona Waszego Deputacya, dalsze mieć będzie uczestnictwo w układaniu projektów do praw, przez przeciąg czasu, jaki uplynie aż do przyszłego Seymu.

Rozmaite przedstawiliście Mi żądania. Wezmę je wszystkie na ścisłą rozagę. Uwiadomieni zostanieie o powodach Moich względem nich postanowień. Uczynionem będzie zadość takowym żądaniom, o ile okoliczności będą pozwalały.

Reprezentanci Królestwa Polskiego! Oddalam się od Was z żalem, ale oraz i z zadowoleniem, iż widziałem, jak do Waszego szczęścia, wedle Waszego dobra i wedle życzeń Moich, przyłożyliście się. Dzielcie to uczucie, roznieście je pomiędzy współobywateli Waszych; i wiercie, że będę umiał oddać sprawiedliwość temu zaufaniu, którego dowody naznaczyły terazniejszy Wasze zgromadzenie. Nie będą one straconemi. Zachowuję głębokie ich wrażenie, które zawsze łączyć się będzie z upragnieniem, iżbym Was przekonał, jak szczerem jest przywiązanie Moje ku Wam, i jaki wpływ postępowanie Wasze mieć będzie na Waszą przyszłość.

stopnia swobód w krajach nayoświecześniezych zaprowadzonych.

Jeżeli w prawie karném złagodzone zostały artykuły 375 i 393 kary domu poprawy na areszt publiczny, ze smutkiem przyszło Senatowi obustrzyc prawo karne, względem szerzącego się występku podpalania.

Nareszcie przyjął Senat znaczną większością prawo przechodnie, usuwające nadal wszelkie między przepisami religijnymi a cywilnymi sprzeczności, szanując jednak prawa nabyte.

Szczęśliwym sądzić się powinien Senat Twojego Królestwa Polskiego, Najjaśniejszy Panie, jeżeli członkom jego, dożaczisa domowego wracającym, dozwolono będzie ponieść przekonanie, że w sprawowaniu na Seymie terazniejszym najważniejszey posługi Reprezentacyi Narodowej, zdołali najświętszemu obowiązkowi zadość uczynić; to jest: bydź rzetelnemi tłumaczami uczuć Narodowych dla Osoby Waszey Królewskiej Mości, Pana Naszego Miłościwego. Jeżeli do tego przekonania będziemy mogli dodać, żeśmy zdołali zadowolić Oycowskie serce Twoje, Miłościwy Panie, nic nam do życzenia nie pozostaje.

Surowo od obcych narodów sądzeni, może kiedyś potomość usiłowanom naszym odda należytą sprawiedliwość. Nieograniczone przywiązanie do Oyczyczy w Polaku, często może aż do namiętności posunięte, odnacza go od innych ludów. Zadna ofiara niepodobną, ani trudną nie była, kiedy onę składano na oltarzu Oyczyczy. Niechay Miłościwy Panie, ta cecha charakteru narodowego będzie najpewniejszą rekoymią naszey wdzięczności dla Osoby Waszey Królewskiej Mości Pana Naszego Miłościwego, i wierności dla Tronu. Póki mową Polską ludy na tey ziemi zamieszkałe tłumaczyć się będą, pamięć Twych dobrodzieystw, Najjaśniejszy Panie, i nadanych ustaw, pokolenie pokoleniu, jak nadydroższą przechowywać będzie spuściznę, mieszając te słodkie dusz szlachetnych uczucia z zasadniczemi towarzystw społecznych podstawami, niezachwianem przywiązaniem i niezłomną dla Tronu wiernością.

G Ł O S

JW. Stanisława Piwnickiego, Marszałka Izby Poselskiej, na zakończenie Seymu w Izbie Senatorskiej dnia 13 Czerwca 1825 roku.

Najjaśniejszy Królu,
Panie Mój Miłościwy!

Stawamy przed Tronem Waszej Królewskiej Mości, dla udowodnienia skutkiem naszych obrad, żeśmy pragnęli korzystać z dobrodziejstwa Twojego, Najjaśniejszy Panie! Nie wiem czyli nasze prace odpowiedzą godnie Twojemu, Miłościwy Królu, w nas zaufaniu, ale o tём zaręczyć mogę śmieje, że wszystkim czynnościom Izby Poselskiej przewodniczyła chęć najszerza postępowania w duchu zbawiennych zamiarów Twoich, i pamięć na szczesście wspieracy Ojczyzny.

Projekta do prawa:

1. O ustanowieniu Towarzystwa Kredytowego Ziemiańskiego.
2. O obostrzeniu kar na podpalaczy.
3. Projekt zmian kar poprawczych.
4. O przywilejach i hypotekach.
5. Projekt do prawa zmieniający art. 53o.
6. Projekt w czterech oddziałach do Kodexu cywilnego.
7. Nakoniec projekt do prawa przechodniego.

z winną wdzięcznością od Reprezentantów narodu były przyjęte. Te są owoce prac naszych, które, śniem sobie pochlebiać, Twoją, Najjaśniejszy Panie, wsparte Oycowską opieką, zasilą obfitemi plonny Ojczyznę naszą.

Raczyłeś, Miłościwy Królu, wyrwać Twoją wielowładną potęgą naród nasz cały z zupełney zaguby i zapomnienia, racz dzisiaj prace Reprezentantów jego z równą przyjąć łaskawością i pobłażaniem, i im właściwą powagę i moc przez swoją Sankcyą Królewską nadać.

M O W A

JW. Wojewody Krasiańskiego.

Prześwietna Izbo Poselska!

Towarzysz niegdys prac Waszych, z chluba dopełniam włożonego na mnie przez Senat obowiązku, zapraszając w jedno grono do połączenia się z nim, Was, dostoini Mężowie, co ufnością współrodaków wybrani: wyobrażacie tę szlachetną Polskę, tak świetną swemi pamiątki; co cnotą tyle nieszczęść i własne gruzy przeżyła, co silną ręką wzniesiona naszego Zbawcy, jeszcze może przykład dawać, jak go kochać, jak Mu bydy wdzięczną.

Zaufanie współrodaków zjednały wam cnoty wasze, i znakomite w usługach kraju przez was położone prace, jednych w bojowym zawodzie, drugich w trudnym urzędowaniu powołaniu; innych w jednaniu sporów lub w strzeżeniu szal sprawiedliwości; innych w przewodniczeniu ludowi światłem religijnym; a wszystkich poświęcenie się dobru oycystemu.

Jedna cnota, zjednać wam tylko mogła ten zazdrości godny zaszczyt, iż przez was tłumaczy się przed obliczem łaskawego Monarchy, silnym jego ramieniem z gruzów dźwigniona Polska, i przez was głos swój do Jego Tronu wznosi.

Mógłże bydy kiedy widok wspanialszy, mógłże bydy serca nasze więcey wnoszący, nad widok Monarchy, nadającego narodowi prawa, narodu ten dar przyjmującego; nad widok Tronu polskiego, otoczonego całą sławą oyczystą.

Taki to obraz zachwycający, poniesiecie na łono zgromadzeń, których zaufaniem przybyliście zaszczytzeni. Z chluba im ogłoscie starannych trudów waszych owoce; a nie przestając przykładem waszym uwieńczać położone przez was zasługi, przyłożycie się do upowszechnienia tych świętych uczuć, jakimi tohną dla Króla i Ojczyzny wierni Polacy.

W imieniu Senatu mam zaszczyt zaprosić cię, Prześwietna Izbo Poselska, do połączenia się z nim i poniesienia hołdu Dawcy naszego szczesścia.

SEYM KRÓLESTWA POLSKIEGO.

Posiedzenie dnia 10 czerwca.

W Izbie Poselskiej. Stosownie do przepisów artykułu 154 Statutu Organicznego o Reprezentacyi Narodowej, po ukończeniu dyskusyi nad wszystkimi projektami na Seym wnieść się mającemi, przystąpiła Izba Poselska do wysłuchania uwag nad Rapportem Rady Stanu, przez połączone Kommissye Seymowe wypracowanych. Po odczytaniu i przyjęciu tychże uwag zajęła się Izba Poselska układem adresu do Najjaśniejszego PANA, do którego przygotowany projekt, po uskutecznieniu niektórych odmian, przyjęty został.

Do złożenia tego adresu u podnóżka Tronu Najjaśniejszego PANA, wyznaczył JW. Marszałek Deputacyą z następujących Członków złożoną: JW W. Jana Hr. Leduchowskiego, Posła Jędrzejewskiego — Felixa Skórkowskiego, Posła Opoczyńskiego — Tomasza Hr. Zubieńskiego, Posła Chełmskiego — Augustyna Słubickiego, Posła Brzeskiego — Woyciecha Kunickiego, Posła Łukowskiego — Ignacego Wężyka, Posła Bialskiego — Jana Augustowskiego, Posła Dąbrowskiego — X, Tomasz Wajakowski, Deputowanego Lubelskiego — Woyciecha Delńskiego, Deputowanego Zamoyńskiego — Józefa Wysockiego, Deputowanego Ostrołęckiego. Przed zamknięciem posiedzenia dnia tego, stosownie do artykułu 155 Statutu Organicznego, jeden z Członków Izby złożył u łaski kilka prośb do Najjaśniejszego PANA, w przedmiocie wniesienia niektórych projektów do praw, które Izba odesłała dla zdania rapportu do właściwych Kommissyów.

Posiedzenie dnia 11 czerwca.

W Izbie Senatorskiej. Posiedzenie dnia tego przeznaczone było na odczytanie uwag nad Rapportem Rady Stanu przez Kommissye Seymowe ułożonych, tudzież na uchwalenie adresu do Najjaśniejszego PANA.

W Izbie Poselskiej. Izba Poselska trudniła się rozbiorem petycyów, przez rozmaitych Członków podawanych, z których niektóre do podnóżka Tronu Monarchy ponieść dozwoliła.

Najjaśniejszy CESARZ i KRÓL opuścił dnia 14 b. m. rano stolicę tuteyszą udając się na powrót do Petersburga.

J. K. Mość Xiążę ORANNI wyjechał wczorą z tuteyszej stolicy.

Urządzenie Emerytury dla profesorów i nauczycieli i t. d. (Dokończenie).

Art. 12. Wdowy po profesorach, lub nauczycielach publicznych, po członkach czynnych Towarzystwa elementarnego, lub dozoru biblioteki publiczney, niemniej po Duchownych obojga wyznań Ewangelickich, którzy stosownie do niniejszych przepisów, wysłużyli lata, do emerytury ich kwalifikujące; będą pobierały pensyą emerytalną, wynoszącą połowę tey, jakaby ich mężom służyła, choćby ci nie byli doszli lat 45 wieku. Również wdowy po emerytach stanu nauczycielskiego, połowę ich pensyi wysłużoney pobierać będą.

Art. 13. Wdowa i sieroty po professorze, lub nauczycielu publicznym, po członku czynnym Towarzystwa elementarnego, lub dozoru biblioteki publiczney, alboliteż po Duchownym obojga wyznań Ewangelickich, którzyby po półośmiu latach służby, nie z własney winy zdrowie utraciwszy umarli: jak wdowa i sieroty po emerycie lat 15 służby liczącym, uważani będą. Wdowa zaś, której mąż połowę lat do uzyskania emerytury potrzebnych nie wysłużył, jeżeli nie masz dzieci z tego małżeństwa: otrzyma tylko naraz jeden wynagrodzenie, równające się połowie ostatniey caloroczney płacy męża; jeżeli zaś, ma jedno, lub więcey dzieci z tego małżeństwa, otrzyma na raz jeden, płacę caloroczną.

Art. 14. Połowa pensyi emerytalney, jakaby służyła zmarłemu oycu, spada na dzieci profesora lub Nauczyciela publicznego, członka Towarzy-

stwa elementarnego, lub dżozoru biblioteki publicznej, oraz Duchownego obojga wyznań Ewangelickich, choćby tenże nie miał był lat 45 wieku skończonych: jeżeli też dzieci mają matkę, której służy prawo do pobierania na siebie pensyi emerytalnej, podług artykułu 12 niniejszego postanowienia.

Art. 15. Jeżeli zaś pozostaną dzieci bez matki lub z matką niemającą prawa do pensyi emerytalnej: natenczas, kiedy ich będzie jedno, lub dwoje, pobierać będą połowę. A jeżeli więcej, całą pensyą emerytalną jaką zmarły ich oyciec pobierał, lub do jakiej miałby był prawo, w stosunku lat wysłużonych; a to również choćby umierając, nie miał był 45 lat wieku skończonych.

Art. 16. Mając na uwadze, iż słusność nakazuje, aby, przy niniejszém wcieleniu całej hierarchii stanu nauczycielskiego, do ogólnego stowarzyszenia emerytalnego urzędników, oficyalistów i posługaczy cywilnych, pod warunkami: co do stopy składać się winnych do kassy stowarzyszenia emerytalnego procentów, i co do lat służby, łagodniejszymi: względ był miąny na sprawiedliwe skompensowanie ponosić się mających przez kassę wyż wzmiankowaną ciężarów; mieć chcemy, iżby do dwóch od sta wnoszonych podług artykułu 2 niniejszego postanowienia, przez osoby, też hierarchią składające, Skarb Królestwa Naszego Polskiego dopłacał kassie stowarzyszenia emerytalnego, z funduszu corocznie na ogólnym etacie wydatków oznaczyć się tym końcem mającego, trzy od sta. Z których, dwa dopełniać będą rzeczoną składkę, do wysokości tej, jaką ogół stowarzyszonych urzędników ponosi; a trzeci, wynagrodzi krótsze lata służby dla hierarchii nauczycielskiej, do odzyskania emerytury postanowione.

Art. 17. Również mieć chcemy, aby Skarb Królestwa Naszego Polskiego wniósł do kassy stowarzyszenia emerytalnego urzędników, oficyalistów i posługaczy cywilnych, z oszczędności z roku 1824 na etacie dotychczasowym dla wysłużonych profesorów i nauczycieli publicznych, uzyskanych, całkowitą składkę, jakaby była przypadająca od całej hierarchii stanu nauczycielskiego, za czas upłyniony od zawiązania tegoż stowarzyszenia, to jest: od 1 stycznia 1824 r. do 1 stycznia roku bieżącego, jako epoki wcielenia do niegoż teyże hierarchii.

Art. 18. Jeżeliby wedle artykułu 8 postanowienia Naszego z dnia 12 lutego 1824 roku stosunek czterech od sta procentu przez Urzędników, oficyalistów i posługaczy cywilnych, do kassy stowarzyszenia emerytalnego składanego, miał zostać niższy lub powiększony: wtedy niższenie lub podwyższenie takowe, dotknie w połowie osoby hierarchią nauczycielską składające, a w połowie Skarb publiczny, z wyłączeniem jednego od sta, przez Skarb opłacanego, na wynagrodzenie krótszych lat służby, a który ani zmniejszeniu, ani podwyższeniu nieulegnie.

Art. 19. Wszelkie przepisy, postanowieniem Naszém z dnia 12 lutego 1824 r., stowarzyszenie emerytalne Urzędników, oficyalistów i posługaczy cywilnych, zaprowadzające, objęte, a niniejszemu postanowieniu nieprzeciwne, stosowane być mają i do hierarchii stanu nauczycielskiego, w którą oprócz osób niniejszém postanowieniem wzmiankowanych, żadni inni Urzędnicy i oficyaliści pod tytułem nauczycieli publicznych, nie objęci, a mianowicie murgrabiowie i posługacze szkolni nie liczą się, lecz jako inni Urzędnicy, oficyaliści i posługacze cywilni, uważanemi być winni.

Art. 20. Wszelkie dotychczasowe przepisy względem emerytur dla hierarchii stanu nauczycielskiego, w czémby niniejszemu postanowieniu były przeciwne, odtąd ustają.

Art. 21. Wykonanie niniejszego postanowienia Naszego, które w Dzienniku Praw ma być

umieszczoném, Kommissyom Rządowym, w czem do której należy, polecamy.

Dan w Warszawie dnia 19 kwietnia (1 maja) 1825 roku.

(Podpisano) ALEXANDER.
Minister Wyznań Relig. i Oświecenia Publ.
(podp.) Stan. Grabowski.

przez CESARZA i KRÓLA
(L.S.) Minister Sekretarz Stanu, w zastępstwie
Jenerał Brygady, Radca Stanu Dyrektor Jeneralny,
(podpisano) Stefan Hr. Grabowski.

Zgodno z Oryginałem.
Minister Sekretarz Stanu, w zastępstwie Jenerał
Brygady, Radca Stanu Dyrektor Jeneralny,
(podpisano) Stefan Hr. Grabowski.

Zgodno z Oryginałem:
Radca Sekretarz Stanu, Jenerał Brygady
(podpisano) Kossecki.

Zgodno z Wypisem:
Zastępca Ministra Sprawiedliwości, Radca Stanu,
M. Woźnicki.

Za sekretarza Jeneralnego, Szef Bióra:
K. Hoffmann.

RAPORT RADY STANU

Z działań Rządu od czasu ostatniego Seymu.

(Ciąg 3 my)
Rolnictwo.

Do smutnego stanu rolnictwa, jaki w obrazie w roku 1819 wystawionym został; to jeszcze teraz dodać należy, że za nieprzerwanym postępem niepomyślnego czasu, plody ziemi do niepamiętny prawie spadły beczności. Wprawdzie jeżeli, jak w owey tak i obecney chwili, widzieć się dają w wielu miejscach kosztowniejsze zakłady i powiększające się stopniowo ulepszenie gospodarstwa; jeżeli się coraz bardziej upowszechniają stada owiec szlachetniejszego rodzaju, jako teraz jedyny przedmiot pewniejszego dochodu; jeżeli już gdzieś niedzię obok uprawy zbożowej zoczynają brać przyzwoitsze miejsce inne rośliny, bądź pożywne, bądź przez wzrastające fabryki krajowe potrzebowane; są to usiłowania możniejszych właścicieli, skutek obudzonego w oświeconiey klasie przemysłu, do którego sama konieczność wydołania publicznym i domowym potrzebom, przynagła. Lecz o gospodarstwie uboższych właścicieli a szczególniey włościan z pracy około roli żyjących, a dalekich jeszcze od możności pojęcia i wykonania środków dźwignienia się własną usilnością, przytoczyć tego niemożna.

Bezczność plodów, obok wysokiey stopy kontyngensu liwerunkowego z jednej strony, z drugiej drogość nieodzownych potrzeb życia, i stan innych ciężarów publicznych, zatrzymują ich w ciągłym ubóstwie, a niekiedy na cierpienia niedostaku narażają.

Zadziwiać się więc nie można, że w pśrodku tey powszechny innych klass mieszkańców czynności i pomyślniejszego bytu, rolnictwo nie tylko nie nabiera od niekorzystney pracy wzrostu, lecz w porównaniu innych rodzajów przemysłu, cofa się do stopnia widocznego otępienia. Ztąd w Województwie Augustowskiém, mimo obfitego w poprzedzających latach żniwa, dla jednej tylko zawodney wiosny, Rząd był zmuszony, szczególniey w dobrach Rządowych, zagrożoney głodem okolicy przyysć w pomoc, udzieleniem na żywność i zasiew z własnych szpichlerzów zboża, oraz zapobiec przez stosowne urządzenia lichwie przekupniów i marnowaniu rolniczego sprzężaju.

Nie obeszło się jednak bez znacznego pomoru roboczego bydła, bądź z nędzy, bądź z zarazy przez nią sprowadzoney; jak to będzie wyszczególnione pod Wydziałem Policji.

DODATEK

Wilno dnia 10 Czerwca r. s. 1825 Roku.

(Dalszy ciąg raportu).

Mimo niepomyślnego stanu rolnictwa, nie należało Rządowi zrażać się przeszkodami, które może szczęśliwa przyszłość usunąć zdoła. W miarę sposobności, ciągle i te same zwracał on starania do przedmiotów, pośredni i bezpośredni stosunek z rolnictwem mających. W upłynionych latach, znaczne dla tegoż rolnictwa, szczególnie w okolicach Województwa Sandomirskiego, przysporzono korzyści: obwarowaniem brzegów rzeki *Nidy* i osuszeniem rozległych i żyznych pastwisk.

Stado Rządowe koni z końcem 1823 r. składało się:

Z Ogierów celnych - - - - -	13.
— — — prowincjonalnych - - - - -	78.
Klacz, stadnych - - - - -	124.
Koni wierzchowych - - - - -	26.
Młodzieży z dwóch lat - - - - -	129.

W ogóle 370.

Stosownie do zwiększonej liczby Ogierów prowincjonalnych, Stacyy stadnych w upłynionym roku było 7, w każdym Województwie po jednej; wyjąwszy Mazowieckie, w którym dwie, i Augustowskie, w którym dotąd jeszcze żadnej stacyi nie było.

W ciągu upłynionych lat 4 przysłano do upłodnienia klacz obywatelskich 5242, od których opłata przyniosła zł. 62,606.

Zakład owiec w Dobrach Górniczych, w pomysłnym utrzymuje się stanie; w roku 1822 rozmnożył się do zamierzonej liczby 2000 czystych owiec; wartość szacunkowa owczarni, rosła następnie:

Z końcem roku 1820 - - - - -	zł. 54 672.
— — — 1821 - - - - -	— 60 448.
— — — 1822 - - - - -	— 79 444.

Tak stopniowo powiększający się stan majątku Skarbowego w owcach, wzrastał ciągle; polepszał się przez wyzucie się z późniejszego rodu, używając nawet prywatnym właścicielom zapomogi. Odtąd zakład ten, jako czysty zaród owiec Hiszpańskich, w Dobrach Rządowych znajdować się będzie.

Institut Agronomiczny.

Oddany w roku 1821 pod zarząd Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych; co do pensyi Dyrektora Instytutu i Nauczycieli, tudzież praktycznego gospodarstwa, z własnych utrzymuje się dochodów, które w tym celu na folwarkach *Ruda* i *Wawrzyszew*, Dyrektorowi Instytutu sposobem dzierżawy wypuszczone zostały. Fundusz eatowy 56 000 zł. obracany jest na utrzymanie ośmiu uczniów sposobiących się do Agronomii wyższej, tudzież szkoły wiejskiej. Z tegoż funduszu zaprowadzoną i utrzymywaną jest praktyczna Weterynaryja w *Burakowie*; założona gorzelnia z aparatem *Pistoriusza* dla ułatwienia uczniom praktycznej nauki gorzelnictwa i podejmowany wydatek na wzorowe narzędzia, książki i t. d.

Dalszy ciąg nastąpi.

TURCYA.

Stambuł dnia 10 maja.

(z *Gazety Warszawskiej*).

Po odejściu ostatniej poczty (pisze niemiecka powszechna *Gazeta*) umarła także na csepę 16stoletnia Xiężniczka, córka W. Sultana. Wszystkie listy z Morei potwierdzają rozchodzące się od 3 tygodni niepomyślnie dla Turków pogłoski, i Porta jest w widocznym kłopotcie. Wiadomo dokładnie, iż *Ibrahim Basza* trzykrotnie uderzył na

Novarino i zawsze z wielką stratą odparty został. Zdać się nie podpadać wątpliwości, iż Grecy mają porozumienie z Albańczykami. *Goura*, którego przednie strażę dochodzą do *Zeituny*, miał zamknąć *Odysseusza*. Kapitan jednego z okrętów chrześcijańskich, przybywszy tu d. 8 b. m. zapewnia, iż Grecy uderzyli niedaleko *Kandyi* na flotę egipską, 3 fregaty spalili, a resztę rozproszyli. Czekać atoli wypadu na potwierdzenie tej wiadomości. Flotta kapitana *Baszy* wypłynęła d. 8 b. m. z *Dardanellów* dla rozpoczęcia działań swoich.

Od granic *Tureckich* d. 23 maja.

Listy z *Prewezy* pod d. 28 kwietnia, zawierają następujące szczegóły o posuwaniu się *Seraskiera Redszyda Baszy* ku *Missolunghi* i porażce jego pod *Anatoliko*, gdzie blisko 6000 Turków częścią poległo, częścią dostało się w niewolę wojenną. Wspomniany *Seraskier* wyszedł z *Arta* podług jednych we 20, a podług drugich we 30 tysięcy wojska, i zbliżył się do *Anatolico*. Tym czasem codziennie zawsze niepomyślnie dla Turków zachodziły utarczki z cofającymi się Grekami, którzy w pochodzie swoim wszystko pustoszyli. Znużeni Turcy, niemając ani żywności, ani potrzeb wojennych, stanęli w tęcznych okolicach. Grecy uderzyli na *Redszyda Baszę*, któremu wszystkiego brakowało, i całe wojsko jego rozproszyli. *Redszyd Basza* umknął na powrót do *Arta*, poczem albańczykowie, którzy jeszcze znajdowali się przy nim, opuścili go po większej części. Między ieniami, przyprowadzonymi do *Missolunghi*, jest także *Selim Bej*, synowiec *Seraskiera*.

Według wiadomości z *Korfu* pod d. 10 b. m. *Ibrahim Basza*, stał jeszcze oszańcowany w obozie swoim pod *Modon*, cierpiąc niedostatek wszystkiego. Grecy zabrali dostawianą mu żywność, a wyprawa, która dla wsparcia jego wypłynęła z *Suda*, została przymuszoną niedaleko *Cerigetto* do ucieczki i powrotu do *Suda*. W stoczony bitwie morskiej Grecy jedną fregatę spalili, a 2 brygi zabrali. W *Korfu* odebrano wiadomość z *Missolunghi*, iż korpus, który pod dowództwem *Seraskiera Redszyda Baszy* posunął się do *Anatolico*, został d. 17 kwietnia zupełnie pobity i musiał wrócić do *Arta*.

Nowe dzieła polskie.

Sposób klasyfikowania gruntów. W Wilnie w drukarni A. Marcinowskiego 1825 roku. Cena kop. 20.

Pamiętnik o sile Ludzkiej, czyli wypadki z wielu doświadczeń, wykonanych w celu oznaczenia ilości działania, jakiej ludzie mogą dostarczyć w czasie dziennej pracy, używając rozmaitym sposobem sił swoich. Napisany po francuzku przez P. Coulomb. W Wilnie w drukarni A. Marcinowskiego 1825 roku. Cena kop. 20.

Prenumerata:

Ogłasza się prenumerata na romans historyczny P. D'Alincourt pod tytułem: *Renegat*, we dwóch tomach in 8vo z francuzkiego na język polski przełożony, którego druk na pięknym klejowym papierze w przeciągu dwóch miesięcy ukończony zostanie. Cena biletu rubel srebrny jeden. Prenumerować zaś można: w drukarni Dyczezalnej przy kościele ś. Kazimierza, w Redakcyi *Kuryera Littgo*, w księgarni JP. Józefa Zawadzkiego, tudzież u JP. Alexandra Zółkowskiego, a po prowincjach jako też i w samym Wilnie u szczególnych Kolektorów.

1. Od Konsystorza Rzymsko-katolickiego Wileńskiego na skutek rezolucji dnia 16 marca 1825 roku zapadłej, czyni się niniejsze trzykrotne ogłoszenie w gazetach St Petersburgskich i w Kuryerze Litewskim: że z powodu niestanności szlachcica Karola Kremberga odstawnego Porucznika wojsk Rossyjskich do odpowiedzi w sprawie przez żonę jego szlachciankę Julię z Borzeckich Krembergową o nieważność małżeństwa dnia 11 lipca 1824 r. wprowadzonej, przeznaczony został ostateczny półroczny termin, z tém zapowiedzeniem, że jeśli w takowym terminie pomieniony Kremberg sam niestanął, lub nie umocował plenipotentą przy Sądzie Konsystorskim dla prawnej assistencyi całemu processowi, w takim razie rzeczony process szlachty Krembergów, chociażby pod zaoczność pozwanego, będzie doprowadzony do ostatecznej decyzji, w zastępstwie ustanowionego i przysięgłego obrońcy. Assesor Kanon. Wilen. X. Piotr Cybowicz. Sekretarz Radca honorowy Wincenty Stefanowski.

1: Roku 1825 mca maja 30 dnia. Oświadczenie JW. Grzegorza Nowakowskiego Marszałka Ptu Mozyrskiego przeciwko JW. Alexandrowi Węclawowiczowi b. Podkomorzemu tegoż Ptu do Akt Ziemstwa Mozyrskiego wniesione, mianowicie o to: ponieważ z przyczyny zaszytych różności między obżalowanym a żalącym się i jego córką Urodz. Teofilą z Nowakowskich Węclawowiczową b. Podkomorzyną Ptu Mozyrskiego w miejscach właściwych nastąpiły kroki processowe, tak w przedmiocie rozvodu jako też o różne krzywdy i nadużycia przez obżal. Podkomorzego Węclawowicza domierzone; a razem o wymożenie na Urodz. Teofilę Węclawowiczową Podkomorzynę, córce żalco się a żonie obżal. podpisu w kilku obligach do niej nie należących, o zabranie i zatrzymanie przez obżal. z jejże podpisem blankietow, i dalsze opisy, do czynienia których żadnego prawa nie miała, o zwrot danych obżalimu przez żalco się plenipotencyi i załogow na duszach swego majątku: dla zabezpieczenia więc siebie i całej publiczności żalcy się w stosowność umieszczonego w Akta Ziemstwa Mozyrskiego pod d. 17 października przeszłego 1824 r. oświadczenia, ma za obowiązek ostrzedz aby nikt ani nabywał, ani przyymował żadnych tranzaktów z podpisem Urodz. Teofilę Węclawowiczową b. Podkomorzynę Mozyrskiej, jako nie prawnie wymożonym; oraz aby w żadne działania z obżalim na mocy mu wydanych od żalco się plenipotencyi i załogow nie wchodził: gdyż to wszystko wyż wzmienionym oświadczeniem, zamianifestowaném, zniaczemioném i za nieważne uznane zostało. Nim przeto w tym względzie oczewista nastąpi rozprawa, przez niniejszą awizacją w Akta Ziemstwa Mozyrskiego umieszczoną i przez Gazetę Kurjera Lit. ogłoszającą się żalcy się powszechność zawiadamia. Grzegorz Nowakowski Marszałek Ptu Mozyrskiego.

Roku 1825 mca maja 30 dnia. Przed Aktami JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI Ziemskimi Powiatu Mozyrskiego stawając osobi-

ście JW. Grzegorz Nowakowski Marszałek Powiatu Mozyrskiego niniejsze oświadczenie przeciwko JW. Alexandrowi Węclawowiczowi b. Podkomorzemu tegoż Powiatu w treści wyrażonej do Akt podał. Przyjąłem Regent Bogusz.

Roku 1825 miesiąca maja 30 dnia, niniejsze oświadczenie Redakcy Kurjera Litewskiego może przyjąć do druku, zaświadczam. Pisarz Sądu Ziem. Powiatu Mozyrskiego Felix Lewandowski.

3 Aktualny Stanu Konsyliarz i Kawaler Józef Szerpiński, otrzymawszy wiadomość o śmierci Prałata Dyecezyi Mińskiej i Kawalera Piotra Stankiewicza nastąpił dnia 21 stycznia roku bieżącego 1825, przez niniejszą awizacją Sukcessorow jego zawiadamia, że miał od niego powierzony sobie pewny kapitał, który oddał do Banku Monarszego i ma na on bilet bezimienny. Przeto, jeśli się znajdują jacy Sukcessorowie wyżey wyrażonego Prałata, mogą się adressować do tegoż aktualnego Konsyliarza w Petersburgu sami albo przez umocowanych prawnym porządkiem, w terminie prawami zakreślonym, z dostatecznymi dowodami na sukcesyją po tymże zesłym Stankiewiczuz. W przeciwnym razie, po upłynięniu prawnego terminu, pomieniony kapitał, jaki się okaże, z procentami, oddany będzie na dobroczynne zakłady. W Petersburgu dnia 17 kwietnia 1825 roku.

Takową awizacją dla pomieszczenia w Kuryerze Litewskim podpisuję: J. Szerpiński Aktualny Konsyliarz i Kawaler.

Roku 1825 mca apryla 28 dnia. Takową awizacją Sukcessorow po zesłym Prałacie Dyecezyi Mińskiej i Kawalerze Pietrze Stankiewiczuz wzywającą, wolno jest w Gazecie Kurjera Littgo umieścić poświadczają, Ziemski ptu Wilengo Pisarz i Kawaler Józef Olszański.

2. Mocą Dekretu Remissyynego Sądu Głłgo 2go Departamentu gubernii Littko Grodzieńskiej na dniu 4 marca idącego roku ogłoszonego, Taxę i Exdywizyą funduszow WJX. Macieja Putwskiego Kanonika Smolenskiego na satysfakcyą jego Wierzycieli determinującego, w terminie z tegoż Dekretu wypadającym, to jest: na dniu 20 maja terazniejszego roku Sąd Taxatorsko Exdywizorski do majątności Oranowa w powiecie Prużańskim położoney, zebrawszy się, po załatwieniu wszystkich akcesoryynych czynności, i po nakazaniu na wszystkich stawających i niestawających stronach przed Aktami Grodzkimi ptu Prużańskiego na dzień 1 julii idącego roku z persystencyą trzytygodniową komportacyi, zjazd swój powtórnny i ostateczny w dniu 1 septembra terazniejszego roku zakreślił, oczem wszystkie interessowane strony zawiadamia, z tém ostrzeżeniem, iż dla nieprzychodzących amissya i wieczny upadek ich pretensyi zapisanym będzie. Datt. 1825 mca maja 22 dnia.

Józef Osuchowski Prezydujący.

Antoni Wolmer Exdywizor.

Prezydent Grodzki Wołkowyński Walter Exdywizor.

Regent Wincenty Jeżowski.

Wilno dnia 10 czerwca v. s. 1825 Roku.

Ukazy Rządzącego Senatu:

O rozwiązaniu Izbowi Skarbowym, iżby w sprawach o przenoszeniu się mieszczan, upraszały o rozwiązanie Senatu w takich tylko przypadkach, które nie mogą być rozwiązane wydanymi na ten przedmiot prawidłami.

Wedle Ukazu JEHO CESARSKIEY MOŚCI, Rządzący Senat słuchali przedstawienia Ministra Skarbu, że z powodu oświadczonego niekiedy przez gromady niezgadzania się na uwolnienie mieszczan dla przeniesienia się do innych gubernii albo miasta, pod rozmaitemi niegruntownemi pozorami, tenże Minister przedstawiał Komitetowi PP. Ministrów o postanowieniu za prawidło, ażeby w sprawach o przenoszeniu się mieszczan upraszać o rozwiązanie Rządzącego Senatu w takich tylko zdarzeniach, które nie mogą być rozwiązane przez wydane na ten przedmiot prawidła. Komitet uważając i ze swojej strony, że w każdym takim zdarzeniu, które może być rozwiązane przez wydane w tej rzeczy prawidła, nie ma potrzeby czynić przedstawienia Rządzącemu Senatowi, przez protokół d. 31 maja 1824 roku polecił temuż Ministrowi zalecić Izbowi Skarbowym, że podobne odezwy gromad powinny być uchylane przez sameż Izby Skarbowe. Tenże P. Minister Skarbu, dawszy stosownie do tego należyte Izbowi i Expedycyom Skarbowym zalecenia i ponowiwszy im, ażeby o wszystkich podobnych przenoszeniach się, na ośnowie Ukazu dnia 5 grudnia roku przeszłego, donosiły poszczególnie Ministeryum Skarbu, doprowadził o takowem swoim rozporządzeniu do wiadomości Rządzącego Senatu. **Rozkazali:** O tem postanowieniu Komitetu PP. Ministrów dać wiedzieć i od Rządzącego Senatu wszystkim Izbowi i Expedycyom Skarbowym, i również przez Ukaz uwiadomić Ministra Skarbu. Dnia 26 stycznia 1825 roku. (Z Igo Departamentu).

O pobieraniu na dochód Skarbu, za świadectwa i bilety, wydawane na budowanie barek i statków rzecznych na spław drzewa i na jego wyrąb, poszliny herbowej po 50 kop. za każdy.

Wedle Ukazu JEHO CESARSKIEY MOŚCI, Rządzący Senat słuchali przedstawienia P. Ministra Skarbu, do którego załączył dwie kopie: 1) przedstawienia jego do Komitetu PP. Ministrów, o pobieraniu na dochód Skarbu za świadectwa i bilety, wydawane na budowanie barek i statków rzecznych, na spław drzewa i na jego wyrąb, poszliny herbowej po 50 kop. za każdy, z zostawieniem na dawniejszey ośnowie pobierania pieniędzy jednoprocenowych, przy wydawaniu biletów na wyrąb lasow za pniewszczyznę, i 2) wyjątku z protokołu Komitetu PP. Ministrów, Na y w y ż e y potwierdzonego w dniu 25 października 1824 r., tenże P. Minister Skarbu prosił Rządzącego Senatu uczynić podług niego zależące rozporządzenie. W pomienionych zaś papierach wyrażono: *W przedstawieniu P. Ministra Skarbu do Komitetu PP. Ministrów pod d. 28 czerwca 1824 r.:* że Ukazami Rządzącego Senatu 1806 septembra 30 dnia, 1809 augusta 16 i przełożeniem Ministra Skarbu Na y w y ż e y potwierdżonym 30 stycznia 1807 roku postanowiono: z administracyi

lesney wydawać świadectwa: 1) na budowanie barek i statków rzecznych z lasow obywatelskich w powiatach i miastach, od Sądow Ziemskich i horodniczych. 2) Na budowanie statków rzecznych z lasow, należących do zakładow górniczych, takoz do woyska dońskiego i czarnomorskiego, od ich Zwierzchności. 3) Na spław drzewa, wyrąbanego z majątkow obywatelskich, od Sądow Ziemskich. Wszystkie te świadectwa drukują się w Departamencie dóbr Skarbowych, i za jego pieczęcią rozsyłają się, gdzie należy, dla wydawania, z pobieraniem na dochód lesny, za każdy arkusz po kop. 30, na zamian poszliny herbowej, jaka trwała w czasie ustanowienia tych świadectw. 4) Na ośnowie tychże ustaw, sporządzają się ze stępem Departamentu i wydają się przez Forsztmeystrow bez uzyskania poszlin herbowych świadectwa i bilety na statki, budujące się z drzewa skarbowego i na spław drzewa, wyrąbanego z lasow skarbowych, za opłatą pniewszczyzny. 5) Prócz tego wydają się za stępem Departamentu dóbr Skarbowych od mieyscowych urzędników lesnych bilety na wyrąb drzewa z lasow skarbowych. Względem tych biletow, w 1820 roku zalecono Ober-Forsztmeystrom, ażeby przy podwyższeniu ceny na drzewo podług mieyscowych okoliczności od ustanowionych tax, na ośnowie 6go punktu Na y w y ż e y potwierdzonego postanowienia d. 12 listopada 1810 roku, prócz summ właściwie za drzewo należnych, brali od tych biletow jeszcze po jednym procencie od sta, na zwrot wydatków skarbowi za wydrukowanie biletow i zaprowadzenie xiąg do zapisywania biletow. Od biletow zaś na wyrąb drzewa, dla mieysc skarbowych i komend woyskowych, takoz na drzewo, dozwalane na wyrąb bez pieniędzy, procentowych pieniędzy brać nie postanowiono. W punkcie 38 Na y w y ż s z e g o Ukazu, wydanego do Rządzącego Senatu 24 listopada 1821 roku, o dodatkowych prawidłach na pobór od praw wieczystych i od papieru herbowego, postanowiono: „Prosty herbowy papier gatunku 1go 50 kop. arkusz, używać na prośby, doniesienia, objaśnienia, wszelkiego rodzaju dokumenta i papiery, podawane i przesyłane do Sądow Nadwornych, Powiatowych i Ziemskich, do Forsztmeystrow i Ober-Forsztmeystrow i tam daley, na całe prowadzenie spraw prywatnych w tych urzędach. Minister Skarbu, przyymując za ośnowę ten Na y w y ż s z y Ukaz, sądził: przy wydawaniu wyżej pomienionych, sporządzanych ze stępem Departamentu dóbr Skarbowych świadectw i biletow na budowanie barek i statków rzecznych, na spław drzewa i na jego wyrąb, w każdym zdarzeniu właściwey poszliny herbowej, uzyskiwać na dochód Skarbu po 50 kop. za każdy bilet i świadectwo, oznaczając cenę tę i w samym ich stęplu; zostawując na dawniejszey ośnowie pobieranie pieniędzy jednoprocenowych przy wydawaniu biletow na wyrąb drzewa za opłatę pniewszczyzny. O czém P. Minister Skarbu przedstawił na rozpatrzenie i rozwiązanie Komitetu PP. Ministrów. *W wyjątku z protokołu Komitetu PP. Ministrów:* że pomieniony Komitet po wysłuchaniu na posiedzeniu d. 3 lipca 1824 roku, wyżej wyrażonego przedstawienia P. Mi-

nistra Skarbu, wniesionego do protokołu Komitetu pod N. 1309, postanowił: przedstawienie to potwierdzić wyjednawszy na to N a y w y ż s z e zezwolenie. Na posiedzeniu 25 października objawiono Komitetowi, że CESARZ JEGOMOŚĆ na postanowienie Komitetu zezwala. Komitet postanowił: zakomunikować o tém Ministrowi Skarbu dla wypełnienia przez wypis z protokołu. R o z k a z a l i : o przywiedzeniu do należytego wypełnienia wyżej pomienionego, N a y w y ż e y potwierdzonego postanowienia Komitetu PP. Ministrów, polecić P. Ministrowi Skarbu uczynić zależące rozporządzenie; o czém do niego posłać Ukaz; a dla wiadomości i w potrzebném zdarzeniu wypełnienia, uwiadomić również przez Ukazy wszystkie Rządy gubernialne, Cywilnych Gubernatorów, Izby Skarbowe, Wojskową kancelaryą wojska dońskiego, takż PP. Ministrów, Wojennych Jenerał-Gubernatorów, Zarządzających sprawami cywilnymi i dalszych Naczelników Gubernii i Naczelników miast; a do Najswiętszego Rządzącego Synodu i do wszystkich Departamentow Senatu, przesłać uwiadomienia. Stycznia 21 dnia 1825 roku. (Z Igo Departamentu).

O naznaczeniu odpoczynkow (paczaxoss) dla zsyłkowych podług postanowienia o etapach.

Wedle Ukazu JEGO CESARSKIEY MOŚCI, Rządzący Senat słuchali raportu P. Zarządzającego Ministerium spraw wewnętrznych, że Rządzący Senat Ukazem pod dniem 29 maja 1824 roku, polecił mu wyjednać N a y w y ż s z e JEGO CESARSKIEY MOŚCI zezwolenie, o naznaczeniu odpoczynkow dla przesyłanych do Syberii aresztantow, nie podług Ukazu o zsyłkowych, ale podług postanowienia o etapach, dnia 10 maja 1819 r. N a y w y ż e y potwierdzonego. Wypełniając takowe polecenie Rządzącego Senatu, tenż P. Zarządzający Ministerium spraw wewnętrznych przedstawiał o tém Komitetowi PP. Ministrów, który przez protokół 15 października, N a y w y ż s z e m potwierdzeniem zaszczycony, postanowił: wyrażone w tém przedstawieniu rozporządzenie, iżby Rządy Gubernialne, w czasie wydawania marszrut dla przeprowadzenia zsyłkowych, stosowały się do prawideł, w urzędzeniu o etapach postanowionych, potwierdzić. O takowém, N a y w y ż e y potwierdzoném, postanowieniu Komitetu PP. Ministrów, P. Zarządzający Ministerium spraw wewnętrznych donosił Rządzącemu Senatowi. R o z k a z a l i : O tym N a y w y ż s z y m rozkazie dla wiadomości i powinnego w potrzebném zdarzeniu wypełnienia, zalecić tak podolskiemu jako też i wszystkim innym Rządom gubernialnym i obwodowym przez Ukazy, i również przez Ukazy uwiadomić PP. Zarządzającego Ministerium spraw wewnętrznych i Ministrow Wojskowego i Skarbu; a do Najswiętszego Rządzącego Synodu i do wszystkich Departamentow Rządzącego Senatu i do Powszechnych ich Zebrań, przesłać uwiadomienia. Dnia 21 stycznia 1825 roku. (Z Igo Departamentu).

O wydawaniu Rządowi Austryackiemu wychodców, którzy nie mają na piśmie świadectwa.

Wedle Ukazu JEGO CESARSKIEY MOŚCI, Rządzący Senat słuchali raportu Zarządzającego Mi-

nisterium spraw wewnętrznych, przy którym, zwracając nadesłany do niego przy Ukazie Rządzącego Senatu, dla wspólnego rozpatrzenia z Ministerium spraw zagranicznych, raport Rządu gubernialnego Wołyńskiego, o znalezionej przez ten Rząd wątpliwości, w wydaniu Rządowi Austryackiemu rodaka austryackiego, wziętego za nieokazanie na piśmie świadectwa, *Alexandra Zielińskiego*, który przybył do *Rossji* przed zawarciem między Państwami Rossyjskiém i Austryackiem w roku 1815 układow, podług których tacy ludzie powinni być odsyłani za granicę Rządowi austryackiemu; donosi, że on mniemałby, na osnowie N a y w y ż e y potwierdzonego postanowienia Komitetu PP. Ministrów, dnia 22 grudnia 1823 roku, wyrażonego w jego raporcie pod dniem 11 stycznia terażniejszego roku, na skutek którego ze strony Ministerium spraw wewnętrznych uczyniono należyte rozporządzenie, względem powracania z Syberii wszystkich poddanych austryackich, za włączenie się, podług dawniejszych prawideł, tam na zaludnienie zesłanych oddać, i pomienionego *Zielińskiego* z familią Zwierzchności pogranicznej austryackiej; jeśli zaś ta Zwierzchność przyjąć go odmówi, tedy w takim tylko zdarzeniu postąpić z nim na osnowie Ukazu 23 lutego 1823 roku, poleciwszy razem z tém, tak wołyńskiemu cywilnemu Gubernatorowi, jako i dalszym Zwierzchnikom gubernii, trzymać się tychże prawideł, względem wszystkich podobnych ludzi, na przyszłość w powierzonych im guberniach okazać się mogących; o czem P. Zarządzający Ministerium spraw wewnętrznych znosił się z Zarządzającym Kollegium Państwa stosunkow zewnętrznych, a Radca *Tayny Diwow* uwiadomił, że on zupełnie zgadza się z powyższym wnioskiem tegoż Zarządzającego Ministerium spraw wewnętrznych. Rozkazali: ponieważ na skutek postanowienia Komitetu PP. Ministrów, w dniu 22 grudnia 1823 roku N a y w y ż e y potwierdzonego, ze strony Ministerium spraw wewnętrznych, zrobiono już rozporządzenie o powróceniu z Syberii wszystkich poddanych austryackich, za włączenie się podług dawniejszych prawideł tam na zaludnienie zesłanych; przeto podług tego, zgodnie z opinią Zarządzającego Ministerium spraw wewnętrznych i Zarządzającego Kollegium Państwa stosunkow zewnętrznych, Rady *Taynego Diwowa*: wziętego w gubernii wołyńskiej, za nieokazanie na piśmie świadectwa, rodaka austryackiego *Alexandra Zielińskiego* z jego familią i oddać Zwierzchności pogranicznej austryackiej; a jeśli ona przyjąć go odmówi, tedy w takim przypadku postąpić z nim, jak z wlocęgą, na mocy prawideł, w N a y w y ż s z y m Ukazie 23 lutego 1823 roku wyrażonych. I o tém do Rządu Gubernialnego wołyńskiego, a żeby tegoż prawidła trzymały się względem wszystkich podobnych ludzi, na przyszłość okazać się mogących, o tém tak do wołyńskiej jako i do Zwierzchnikow innych gubernii posłać Ukazy, i również przez Ukazy dać wiedzieć wszystkim Rządom gubernialnym, Zarządzającemu Ministerium spraw wewnętrznych, Zarządzającemu Ministerium spraw zagranicznych i Ministrowi Skarbu. Dnia 26 stycznia 1825 roku. (Z Igo Departamentu).